

GAŚĆ (31) *vb impf*

inf gąść (4). \diamond *praes 3 sg* gędzie (14). \diamond *3 pl* gędą (2) *RejWiz*, *RejPos*, gądą (1) *BartBydż*. \diamond *praet 1 sg m -m* gądł (1). \diamond *3 sg m* gądł (4). \diamond *3 pl m pers* gędli (1). *subst* gędły (1). \diamond *fut 1 sg m* będę gądł (1). \diamond *part praes act* gędąc (2).

Sł stp, *Cn notuje*, *Linde XVI – XVII w. s.v. gędzić*.

Grać na instrumencie strunowym; citharizare BartBydż, Cn; canere, concinnare, incinere, occanere, occinene Cn (31) : BartBydż 176b; Począł gąść ofobliwie/ á Delphin przyplłynął RejZwierz 119; BielKron 65v.

gąść co (2): Połłał Saul do Ifíái po Dawidá/ ktory przyšzedł [...] y gądł mu łotkie śpiewárie *BielKron 65, 70.*

gąść komu (3): Kiedym wam gądł wyście śpáły/Aniście tedy śkakáły: Teras milczę á śkaczećie *BierEz 12; RejZwierz 36; BielKron 65.*

gąść na czym (3): Potym przydzyełz ná mieyfce ktore zowá Stanie Filifthynow [...] śpiewáiąc wefele/ gędąc ná gęłlach y prorokuiąc *BielKron 64; Y powiedziano Saulowż iż Dawid vmiął gąść ná lutni, BielKron 65, 23.*

Przysłowia: Iaky grać tak ze też gędzie *RejKup 18v.*

Kto gędzie ten niechay śtroj *RejRozpr K.*

Szeregi: »gąść a (i) płeśać« (3): Thá podle czáfu thego obyczáíá vmiála gąść á płeśác/ iako ine *Kłiężny HistRzym 12v, 12v, 13.*

»śpiewać, (i) gąść« [szyk 3 : 1] (4): Dawid zálię z druludem był wefoł przed Arką śpiewáiąc y gędąc rozmáite pienie. *BielKron 70, 65v, 70 [2 r.]*.

W przeni [komu] (1) : Gdzye ferce ieft tám Bog będzie/ Temu gotow kto mu gędzye. BielKom F3.

Przeni [tylko u Reja; przeważnie w rymie: gędzie ... będzie] (12) :

a) Uderzać; drzeć (4) : Ano mu [starcowi] ręce gędą/ záplłynęły oczy *RejWiz 93.*

gąść w co (2): RejWiz 73v; A długoż tey ławy będzie/ Poki dzwonik we dzwon gędzie. RejZwierc [233].

gąść czym o co (1): Bo puść ty owcę zdrową gdzye párfzywa będzie/ Vżrzyłz á onác o płot chodząc grzbyetem gędzye. *RejWiz 59v.*

Zwrot: »[komu] gąść na trzy głosy w kije« = *mocno bić (1):* Chłop też láie zá piecem czyrwoną máśc pije/ Bo mu gędli z wieczorá ná trzy głosy w kije. *RejWiz 73v.*

b) Czynić (6) : A zły do złego przyłtapiwłzy/ iuż tám łobie łpołu obádwa gędą iáko raczą *RejPos 331; Gdy przyrodzenie powłciágano będzie/ Poćciwą cnotą/ iuż nie co chce gędzie. RejZwierc 223v.*

Zwroty: »na trzy głosy gąść« = *robić co się podoba (1):* Gdy hámowaná łwawola nie będzie/ Iuż iey niecnotá ná trzy głosy gędzie. *RejZwierc 223v.*

»sw(oj)ą (a. po swej myśli) piosnkę gąść« = *robić co się podoba (3):* A gdy ielzczę náłogyem przyłtroiona będzie [myśl] To iuż pyońkę ktorą chce po łwey myłli gędzye. *RejWiz 94; Bo cie iuż Pan do złego prowadzić nie będzie/ Iuż Więc dyabeł nád tobą łwoię piońkę gędzye. RejWiz 134v, 162v.*

c) Rozmyślać (2) :

gąść o czym (1): A iuż day tey cznocie pokoy Czo inżego zemną rokuy Bo kto iedno o tym gędzie Snadź nigdy wewoł nie będzie Ale fie ty na to rozmył Wiefz Czo za roskofz dobra mył *RejJóz* E3.

Fraza: »[komu] w głowie piosnka gędzie« (1): Bo niechay y krol fiędzye złotem zháfftowány/ [...] Gdy weźrzy ná łwe ćzáły co mu przypásć máią/ [..] A iákie krotkie iego ono páńftwo będzie/ Wieręc mu nie wewoła w głowie piołnká gędzye *RejWiz* 53.

Synonimy: brzękać, grać.

Formacje współrdzenne: wygąść, zagąść.

Cf **GĘDĄCY, GĘDZIENIE**

HG